

OBECNÝ SPRAVODAJ

Spravodajský štvrťročník obce Babín

Číslo 3/2010 Ročník XI 7-9 2010

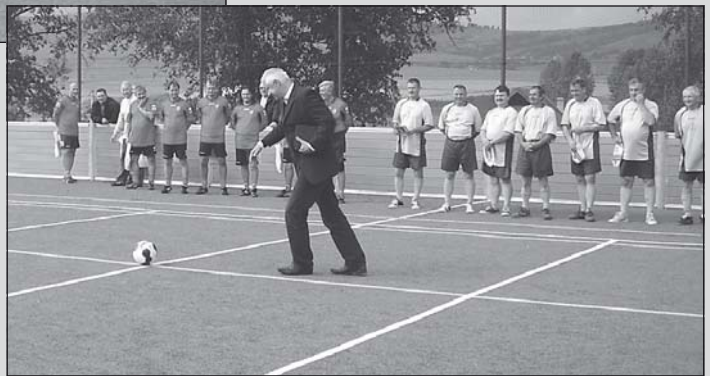
Slávnostné otvorenie viacúčelového ihriska 19. septembra 2010

kom 14:2 v prospech bývalých Československých futbalových reprezentantov. Počas slávnostného otvorenia sa predali z rúk Ing. Františka Jendroľa nové futbalové dreisy ako sponzorský dar pre futbalové mužstvá dospelých, dorast a starší žiaci OŠK Babín. Počas zahájenia otvorenia viacúčelového ihriska bol prezentovaný kultúrny program v podaní Folklornej skupiny z Babína a dychovej hudby KÝČERA z Lokce. Počas tejto akcie bolo pre zúčastnených ob-

Dňa 19. septembra sa v školskom dvore slávnostne otvorilo viacúčelové ihrisko za účasti starostu obce Babín p. Milana Matysa, poslanca národnej rady SR Mgr. Dušana Galisa, poslankyne VÚC Žilina Ing. Viery Mazúrovej, Ing. Františka Jendroľa, zástupcu starostu obce Babín p. Štefana Kuklu a riaditeľa školy Mgr. Juraja Kubasa.

Po ich slávnostných príhovoroch prešli k prestrihnutiu pásky a slávnostnému výkopu, ktorý prezentoval Mgr. Dušan Galis. Na to sa začal hrať priateľský futbalový zápas bývalých futbalových reprezentantov Československa proti veteránom futbalového mužstva TJ SLOVAN Babín, ktorý po polhodine skončil výsled-

čanov prichyšané občerstvenie v podobe gulášu, čapovaného piva a kofoly. Na novotvorenom viacúčelovom ihrisku môže verejnosť uskutočňovať športy ako futbal, tenis, basketbal a volejbal.

Nová základná škola po rekonštrukcii, privítala vo svojich priestoroch v novom školskom roku 2010/2011, všetkých deväť ročníkov.

Nový vzhľad materskej školy po rekonštrukcii.

SAMOSPRÁVA OBCE 2006 – 2010

Vážení spoluobčania,

blížime sa opäť do finále a je čas obzrieť sa späť, ale aj pred seba. Spolu s poslancami našej obce sme sa snažili, aby všetky kroky, ktoré sme za uplynulé štyri roky urobili, smerovali priamo k vám, občanom. Chceli sme vám dať čo najviac, no v niektorých prípadoch nám to nedovoľoval rozpočet obce. Napriek tomu, je za nami kus práce v podobe väčších, či menších projektov, ktoré, verím, prispeli k lepšiemu životu v našom Babíne. Tu je pár projektov, ktoré by som vám rád pripomenul.

Výstavba

Napriek dopadu ekonomickej krízy sme sa dokázali popasovať s rozpočtom a splniť ciele, ktoré sme si stanovili. Z môjho pohľadu najvýznamnejšou bola stavba domu smútku, nového cintorína a prístupovej cesty, k týmto objektom. Touto cestou sa chceme poďakovať Vám – tým, ktorí ste sa vzdali pozemkov pod domom smútku a nového cintorína. Na prašné mieste komunikácie bol zabezpečený asfaltový povrch v lokalitách pod Príporom, Hrádok a Bučina Svitek J. č. p. 313. V súčasnej dobe pokračuje na našom cintoríne výstavba novej kaplnky. Keďže sa ani našej obci nevyhýbali povodne, museli sme investovať do regulácie Pasekovho potoka, ktorý by mohol ohroziť časť obce a to pri p. Brníkovovej č.p.69, Brnkalákovi č. p. 54, Papánovi č. p. 277. Ďalej sme zakúpili motorovú kosačku na údržbu zelene a snehovú frézu na odhŕňanie snehu popri hlavnej ceste. Obec na renováciu a rekonštrukciu strechy kostola prispela v čiastke 10 000 € finančne a taktiež poskytla pomoc svojimi pracovníkmi a strojmi.

Školstvo

Po dlhoročnej snahe sa nám podarilo získať peniaze z eurofondov na prístavbu a rekonštrukciu základnej školy s materskou školou. Aj keď výstavba mala trvať až do budúceho roka, som nesmierne rád, že už tento nový školský rok sa mohol začať v nových, či

vynovených priestoroch základnej školy. Konečne sa tak vyučovanie na základnej škole skvalitnilo na deväť vyučujúcich tried pod jednou strechou. Stavebné úpravy sa týkali aj materskej školy. Tento rok sme vymenili staré okná za plastové a zateplili sme celú budovu. Prístavbou základnej školy sa rozšírili priestory pre materskú školu, ktorú bude môcť navštevovať viac detí.

Šport

Som rád, že sa mi v tomto roku podarilo zabezpečiť dotáciu na výstavbu viacúčelového ihriska. Ihrisko potrebujú najmä naše deti, preto sme ho umiestnili do areálu školy, ktorá ho môže využívať v rámci svojej výučby. Nová plocha je ideálna pre trávenie voľného času nielen deti, ale aj dospelých. Ponúka možnosti, kde sa dá zahrať futbal, volejbal, basketbal alebo iné športy. Počas tohto volebného obdobia prešla reorganizáciou TJ SLOVAN Babín pod OŠK Babín, čím sa významne zefektívnil chod a činnosť Futbalového klubu a jeho mužstiev. Dnes opäť plnohodnotne hrajú všetky tri mužstvá dospelí, dorast a starší žiaci.

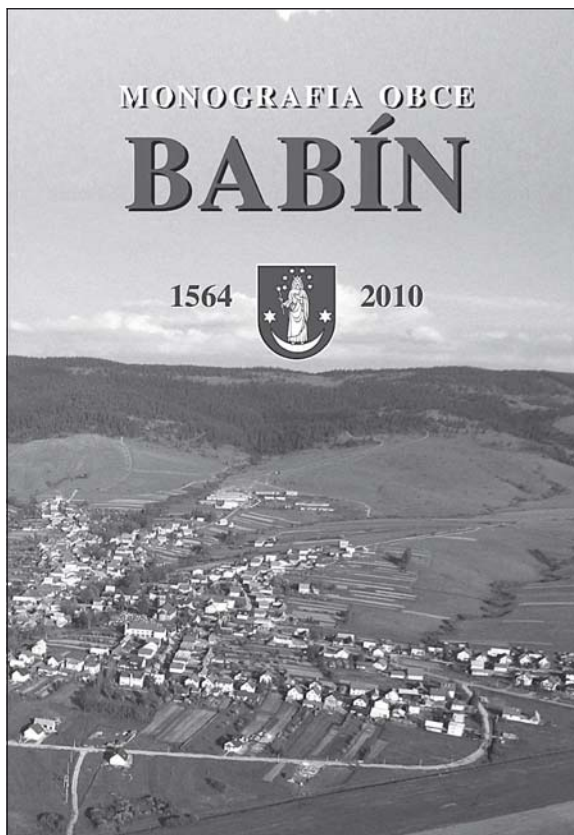

Kultúra

Rekonštrukciou budovy starej školy sa nám podarilo vytvoriť dôstojný stánok ľudovej kultúry. Inštalovaním stálej rezbárskej expozície sa naša obec otvorila aj turizmu. Návštevníkom obce ponúkame pohľad do našej histórie a do histórie rezbárskeho rodu Siváňovcov. Teší ma, že sa nám podarilo zmodernizovať a opraviť aj naše Miestne kultúrne stredisko. Čiastočná výmena okien, oprava pódia a nové vybavenie kuchyne určite prispievajú k vyššej úrovni kultúrnych podujatí v našej obci.

Vďaka projektu Ministerstva kultúry vznikla v roku 2008 Folklórna skupina Babín, ktorá sa veľmi rýchlo stala známou a obľúbenou v celom regióne Oravy. Počas svojich dvoch rokov fungovania nás úspešne reprezentovala na desiatkach festivaloch. Chcem sa im poďakovať za ich odhodlanie zachovávať a prezentovať svetu naše ľudové zvyky a tradície.

V tomto roku najneskôr pred vianočnými sviatkami uzrie svetlo sveta aj dlho očakávaná monografia našej obce Babín, ktorá bude kvalitne spracovaná po prírodovednej, vlastivednej, historickej a etnickej stránke. Jej vydaním sa konečne bude naša obec plnohodnotne reprezentovať v rukách rôznych čitateľov. Jej obsah bude o nás, pre nás a pre našich návštevníkov.

Neustále oslovujeme sponzorov a rôzne inštitúcie, aby sme získali finančné prostriedky a mohli sa zapojiť do rôznych projektov na rozvoj našej obce. V sú-

časnej dobe čakáme ešte na vyhodnotenie projektu z EU fondu, ktorý obec podala a to na Rekonštrukciu a modernizáciu verejného osvetlenia v obci. V týchto dňoch začíname s vybudovaním kanalizácie odpadových vôd z našich domácností, kde sa v tomto roku plánuje prestavať 63 tis. €.

Obec a obecné zastupiteľstvo sa venovalo zlej dopravnej situácii v obci. Cesta prvej triedy, ktorá vedie cez Babín nám spôsobuje obrovské nepríjemnosti. Autá a kamióny nedodržiavajú rýchlosť, spôsobujú hluk, obťažujú nás plynmi z výfukov a znečisťujú životné prostredie. Čoraz viac ohrozujú životy nás a našich detí, cyklisti sa obávajú prechádzať cez obec. Obec sa musela podieľať na spolufinancovaní projektov, ktoré sa už realizovali v obci a finančné prostriedky vo forme dotácií boli krátené, rozhodol som sa preto osloviť sponzorov, ktorí by finančne prispeli na dočasné riešenie bezpečnosti hlavného tahu našej obce. Navrhujem inštaláciu informačného radaru, lepšie dopravné značenie, spomaľovacie ostrovčeky pred vchodom do obce a pretretie priechodov pre chodcov výraznou oranžovou farbou. Mnohé z týchto návrhov sú dnes už v štádiu rokovania. Najlepšou alternatívou by bol obchvat mimo obce Babín.

Pred nami je ešte veľa plánov, ktoré sme nestihli zrealizovať, mnohé sú však na dobrej ceste.

Všetkým ostatným ďakujem najmä za Vašu podporu počas uplynulých rokov, Vašu dôveru som sa snažil nesklamať a robil som všetko preto, aby naša obec bola krajšia a slúžila najmä Vám – občanom.

S novými plánmi do budúcnosti Vás oslovím neskôr.

S úctivým pozdravom

Milan Matys, starosta obce Babín

Uznesenie č. 7/2010 zo zasadania obecného zastupiteľstva, konaného dňa 27. 08. 2010 o 18.00 h. v zasedačke OcÚ

1. Berie na vedomie:

1. Kontrolu plnenia uznesení
2. Informácie starostu obce
3. Stav na úseku plánovaných akcií
4. Žiadosť určenia termínu p. Lafáka Petra o II. verejnom hovore k výstavbe Veterného parku
5. Žiadosť p. Miroslava Svýbu s. č. 393
6. Žiadosť p. Lenky Babinskej s. č. 116
7. Informácie vdp. Pavla Garaja o vybudovaní parkoviska
8. Informácie vdp. Pavla Garaja o vysporiadaní vchodu do kostola a cintorína
9. Žiadosť p. Hrbkovej Žanety o prenájme priestorov MKS k projektu Res publica - VEC VEREJNÁ

2. Schvaľuje:

1. Program rokovania:
  1. Organizačné otázky a/ kontrola plnenia uznesení, b/ informácie
  2. Správa o čerpaní rozpočtu obce za I. polrok 2010, Predkladá: prac. OcÚ
  3. VZN obce Babín č. 2/2010 o výške príspevku na

čiasťočnú úhradu nákladov v školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Babín

4. Zásady odmeňovania starostu obce Babín a poslancov OZ obce Babín
5. Určenie volebných obvodov a počet poslancov pre voľby do orgánov samosprávy obcí
6. Stav na úseku plánovaných akcií
7. R ô z n e
8. Návrh a schválenie uznesenia
9. Záver
2. Návrhovú komisiu: Hrbka František, p. Brnkafák Ján a p. Hutira Jozef
3. Overovateľov zápisnice: p. Nutta František a p. Majda Miroslav
4. Čerpanie rozpočtu obce za I. polrok 2010
5. Čerpanie rezervného fondu vo výške 7922,60 € /DF 100/10/ na výstavbu viacúčelového ihriska: obstaranie dlhodobého majetku
6. VZN obce č. 2/2010 o výške príspevku na čiastočnú úhradu nákladov v školách a školských zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti obce Babín

7. Zásady odmeňovania starostu obce Babín a poslancov obce Babín
8. OZ podľa § 9 zákona SNR č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov určilo, že Obecné zastupiteľstvo v Babíne bude mať 9 poslancov, ktorí budú zvolení v jednom volebnom obvode utvorenom pre celú obec
9. Prenájom priestorov MKS pre projekt Res publica-VEC VEREJNÁ Orava-Fénix bez poplatku

3. Ukladá:

1. Z uznesenia 5/2010 bod č.1 t. j. vyriešiť výmenu nehnuteľnosti parc. č. EKN 68 s obcou a p. Šillákom Petrom, aby bola zachovaná lavica a chodník
Z.: OcÚ, komisia výstavby, ÚP a ŽP
T.: do konca septembra 2010
2. Oplotiť multifunkčné ihrisko zo strany p. Miroslava

Svýbu s. č. 393

Z.: OcÚ T.: do konca septembra 2010

3. Vysporiadať vchod do starého cintorína a starý cintorín
Z.: OcÚ T.: do 31. 12. 2010
4. Zistiť možnosti sociálnej výpomoci k žiadosti Lenky Babinskej Babín 116
Z.: Bukovská Mária T.: do 30. 10. 2010

4. Doporučuje:

1. P. Žanete Hrbkovej doručiť na OcÚ časový rozvrh a počet stretnutí, čo sa týka prenájmu priestorov MKS pre projekt Res publica – VEC VEREJNÁ

5. Potvrďuje:

1. Platnosť schváleného prijatého uznesenia č. 3/2007 bod č. 1
Žiadosť firmy FRIGO na výstavbu veternej elektrárne v obci

Dňa 27. novembra 2010 si znova po štyroch rokoch zvolíme z kandidátov na starostu obce Babín a deväť poslancov do obecného zastupiteľstva. Obec Babín má v celej svojej histórii najviac kandidátov za starostu obce vôbec. Taktiež držíme prvenstvo s najvyšším počtom kandidátov za starostu obce v celom regióne Oravy.

zoznam kandidátov na starostu obce Babín:

- Jozef Babinský, 47 r., dôchodca (SNS)
- František Hrbka, 47 r., technik (LS-HZDS)
- Peter Jaššo, 42 r., robotník (NEKA)
- Štefan Kukla, 53 r., vedúci odd. zásobovania (SMER)
- Peter Laťák, Mgr. 33 r., psychológ (SaS, KDH, SDKÚ)
- Milan Matys, 56 r., starosta obce (NEKA)
- František Slameník, 51 r., elektrotechnik (HZD)
- Slávka Sviteková, Ing. 36 r., materská dovolenka (NEKA)

zoznam kandidátov za poslancov do obecného zastupiteľstva:

- František Adamica, 42 r., technik (NEKA)
- Štefan Kukla, Bc. 29 r., štátny zamestnanec (NEKA)
- Ján Barfák, 50 r., súkromný podnikateľ (SMER)
- Jozef Hutira, 42 r., stolár (SMER)
- Ján Babinský, 41 r., elektrotechnik (SMER)
- Peter Bohucký, 37 r., strojár (SMER)
- Monika Janidžárová, 32 r., súkromná podnikateľka (SMER)
- Monika Nuttová, Bc. 24 r., učiteľka (SaS)
- Peter Šillák, 56 r., invalid. dôchodca (SaS)
- Milan Babinský, 33 r., živnostník (SaS)
- Igor Orčík, 36 r., súkromný podnikateľ (HZD)
- Šimon Smidžár, 45 r., elektrotechnik (HZD)
- Anton Kubalák, 52 r., robotník (HZD)

- Miroslav Majda, 42 r., elektrotechnik (HZD)
- Marián Žofaj, 35 r., elektrotechnik (HZD)
- František Paľovčík, 44 r., strojár (HZD)
- Jozef Bukovský, 50 r., strojár (HZD)
- Ján Brnkľák, 49 r., strojár (HZD)
- Jozef Ištván, 39 r., živnostník (HZD)
- Blanka Babinská, 34 r., zdravotná sestra (KDH)
- Miroslav Bohucký, Bc. 22 r., študent (KDH)
- Milan Fuckulák, 36 r., zámočník (KDH)
- Žaneta Hrbková, Mgr. 37 r., učiteľka (KDH)
- Jozef Kurčina, Ing. 42 r., výrobný manažér (KDH)
- Jozef Kurčina, 42 r., výrobný riaditeľ (KDH)
- Miroslav Svýba, 34 r., manipulant (KDH)
- Terézia Vižáková, 36 r., opatrovateľka (KDH)
- Jozef Vraňák, 38 r., vodič (KDH)
- František Nutta, 36 r., štátny zamestnanec (SNS)
- Oľga Kubasová, 54 r., živnostníčka (SNS)
- Ľubomír Babinský, 36 r., štátny zamestnanec (SNS)
- Jozef Babinský, 47 r., dôchodca (SNS)
- Pavol Lipničan, 39 r., zvérač (SNS)
- Ľubomíra Gáborová, 24 r., učiteľka (SNS)
- Tatiana Múdra, PaedDr. 33 r., učiteľka (SNS)
- Dominik Jurký, 49 r., súkromný podnikateľ (SNS)
- Peter Kluska, 31 r., živnostník (LS-HZDS)
- Štefan Brnkľák, 36 r., technik (LS-HZDS)
- Elena Frčová, Mgr. 35 r., referent štátnej správy (LS-HZDS)
- Miroslav Jurký, 45 r., živnostník (LS-HZDS)
- Jozef Svitek, 36 r., zvérač (LS-HZDS)
- Rastislav Babinský, 33 r., živnostník (LS-HZDS)

Veterné elektrárne – chcené či nechcené?

Z médií sa na nás valia kvantá informácií a od verejnosti sa očakáva, že si vytvorí správny názor. Prečo je dôležitý názor verejnosti? Je to jednoduché. Ved neraz vidíme ako si záujmové skupiny presadzujú svoje ciele. Napr. presvedčajú, že treba novú čerpaciu stanicu priamo na poslednom zelenom kúsku vášho sídliska a nevádi im, že o 500 m ďalej už dávno jedna je. Telekomunikačnú anténu vám postavia rovno nad hlavu a nikoho nezaujímajú či sa vám páči, čo si myslíte o jej zdravotnej neškodnosti a či je vôbec rentabilná. Avšak pri budovaní veterného parku sa verejnosť vyjadruje vždy, pri stavbe polyfunkčnej budovy len občas a pri prevádzkovaní existujúcich stavieb či zariadení takmer nikdy. Verejnosť by vždy mala byť na strane zachovania bohatstva a krásy prírody, dbať na zdravotnú neškodnosť či upozorniť na možné škody na ekológii, ktoré spôsobujú necitliví plánovači rôznych stavieb, či priamo ignoranti, ktorí majú jediný cieľ „zabroť a neobzerať sa“.

Ludia sme rôzni, niektorí radi skúmajú príčiny a podstatu vecí, iní radi zdieľajú pocity či nadšenia pre alebo proti niečomu. A napokon aj názory podliehajú modernosti či dobe a väčšinou až čas ukáže, čo bolo správne a čo nie. Poďme sa teda pozrieť najskôr na podstatu a potom na pocity. Obe roviny sú rovnako dôležité v našom rozhodovaní. Keďže praktické skúsenosti na Slovensku sú veľmi obmedzené, dovolím si použiť skúsenosti z pozorovaní a štatistické údaje zo susedných európskych štátov, kde ich je dostatok.

Veterné elektrárne zabíjajú vtáctvo.

Treba priznať, že ku kolíziám vtáctva a lopatiek vrtule príležitostne dochádza. Nie každá kolízia je pre vtáka smrteľná. Štatisticky sa vyhodnocujú najmä tie smrteľné. Ku kolíziám dochádza v niektorých obdobiach alebo za zhoršenej viditeľnosti. Podstatný je rozsah a príčiny tohto javu. Keďže na Slovensku, podobne ako v ostatných európskych krajinách, predchádza povoleniu stavby posúdenie vplyvu na životné prostredie (EIA), táto problematika je dôsledne sledovaná. Stavby sa, prirodzene, nepovoľujú v miestach ťahových ciest vtáctva (koridorov) či významných hniezdísk. Sú známe mnohé podrobné štúdie, napr. prestížna britská spoločnosť na Veterné elektrárne – chcené či nechcené? ochranu vtáctva Royal Society for Protection of Birds uvádza: „Správne umiestnené veterné farmy neznamenajú pre vtáky podstatné nebezpečenie.“ Pozorovania dokazujú, že pri normálnom umiestnení veterných elektrární dochádza k stretu vrtule s vtákom raz za 10 rokov až maximálne 2 stretom ročne, podľa veľkosti vrtule a miestnych topografických či ornitologických podmienok. Aby sme mali predstavu, či je to málo alebo veľa, uvediem, že len vo Veľkej Británii podľa štatistík uhynie približne 10 miliónov vtákov na cestách, v Holandsku 1 milión na elektrických stĺpoch a vysokých vedeniach. Najhoršími príkladmi sú veter-

né elektrárne v priemysloch Altamont Pas (Kalifornia, USA) a La Tarifa (Španielsko), pretože boli umiestnené v najužšom mieste kadiaľ prelieta veľké množstvo rôznych vtákov naraz. Štatistiky z týchto priemyslov bývajú zverejňované účelovo, aj keď nepresahujú uvedenú hornú hranicu. Priemerná úmrtnosť sa pohybuje v rozsahu 0,1 až 0,6 na jednu turbínu za rok. Nebol skúmaný zdravotný stav vtáka, prečo sa drvivá väčšina vrtuli vyhne, a prečo

niektorý jedinec nie. Veterné elektrárne (VE) celoeurópsky predstavujú podiel na úhynne vtáctva 0,003 % z úhynu spôsobeného ľudskými aktivitami. V Európe je k 31. 12. 2008 inštalovaných 8 484 MW, čo predstavuje cca 5 tisíc veterných turbín.

VE škodia zdraviu, sú hlučné, produkujú nepočuteľné škodlivé infrazvuky.

Škodlivosť na zdraví býva odvodzovaná z hluku. Okrem možnej elektromagnetickej emisie z generátora k nijakým iným vplyvom prenosným na diaľku nedochádza. Generátory používajú napätia zvyčajne 3 x 690 V, takže o vysoké napätie ide až za transformáčnou stanicou. Je zrejmé, že veterné elektrárne neprodukujú s chemikáliami ani žiareniami. Spomalenie vetra alebo zvýšenie turbulencie neškodí krajine ani živočíchom, je to podobný efekt ako má les či stromový vetrolam. Posledná možnosť je ešte riziko padajúceho ľadu počas dní s vysokou námrazou, čo je párkrát v roku. Hlučnosť je vážna vec, a treba priznať, že staršie stroje s ňou mali aj vážne problémy. Hluk by sme mali rozdeliť na obdobie stavby a obdobie prevádzky. Počas stavby ide o prítomnosť stavebných mechanizmov ako žeriav, nákladné vozidlo a bager, čo je takmer rovnaké pri každej stavbe. Prevádzkový hluk produkujú najmä konce vrtulových listov a prevodovka. Poprední európski výrobcovia hlučnosť minimalizovali. Dnešné turbíny sú takmer výhradne stavané ako 3-listové vrtule. Čím viac listov vrtuľa má, tým sú menšie jej otáčky, a teda aj rýchlosť špičky listu. Vhodným tvarovaním listu najmä na koncoch sa hluk značne eliminoval. Lídrom v oblasti výroby lopatiek je dán-

ska firma LM Glassfieber, ktorá rovnako kvalitné lopatky dodáva takmer všetkým výrobcam elektrární na svete. Preto aj hlukové parametre všetkých moderných turbín sú značne podobné. Práve kvôli hlučnosti sa upustilo od dvojlistých vrtúľ, ktoré by inak boli najmä lacnejšie a prevodovke by postačoval menší prevodový pomer. Klasické generátory, povedzme výkonu 2 MW, sa prevádzkujú v rozsahoch otáčok 900 – 1 900 za minútu a prevodový pomer je približne 1:100. Otáčky vrtúľ priemeru 80 – 90 m sa pohybujú podľa veterných podmienok od 6 do 20 za minútu. Nemecká spoločnosť Enercon začala vyrábať svoje veterné elektrárne s pomalootáčkovými mnohopólovými generátormi, ktoré sa otáčajú priamo s vrtuľou, tzv. bezprevodovkové elektrárne, čím sa úplne eliminoval hluk prevodovky a generátora. Dnešné hodnoty hlučnosti merané priamo pri päte stĺpa veľkej veternej elektrárne (výška môže dosahovať až 100 m) sú v rozsahu 50 – 60 dB. So vzdialenosťou nelineárne klesá. Pri menších rýchlostiach vetra, napríklad ako je u nás, zvyčajná ročná priemerná rýchlosť v dobre veternej lokalite 6,5 m/s je hluk listov vrtule menšej intenzity ako produkujú cvrčky v tráve. S narastajúcou silou vetra hlučnosť stúpa. Do rýchlosti 8 m/s je hlučnosť vrtule menšia ako šum produkovaný vetrom napr. korunami stromov.

Za bezpečnú vzdialenosť od ľudských osídľí sa považuje 400 m. Hygienická norma vo väčšine štátov, ako aj u nás, je 40 dB v nočnom čase a pri tejto vzdialenosti je splnená za každých poveternostných podmienok. Po vybudovaní farmy ju spravidla 2 % populácie označuje za hlučnú. Nemecký spolkový zdravotný úrad vykonával podrobný výskum a meranie infrazvukov a ultrazvukov (t. j. mimo počuteľnú oblasť) a dospel k jednoznačnému záveru, že veterné elektrárne nevydávajú nijaké škodlivé zvuky ani nízkej, ani vysokej frekvencie.

VE rušia zvieratá a narušajú ich prirodzené prostredie.

Ústav pre výskum divoko žijúcich zvierat pri Veterinárnej univerzite v Hannoveri porovnával oblasť s 36 turbínami s oblasťou bez turbín. Ústav dospel k záveru, že populácia zveri sa neznižovala. Zvieratá si na veterné elektrárne zvykli. Podobne aj domáce zvieratá ako dobytok a ovce. Nie je známy pokles doživosti, ani podobné parametre, ktoré by boli seriózne potvrdené.

Zapraceme sa starými haraburdami?

Táto obava je oprávnená. Nakoľko regulačný úrad sieťových odvetví prijal menšiu výkupnú cenu pre produkciu z repasovaných zariadení, nie je v záujme investorov nakupovať staré použité stroje v zahraničí. Navyše nové veterné elektrárne sú modernejšie, účinnejšie a najmä väčšie, takže aj ich návratnosť je lepšia, ako by dosiahli repasované stroje. Naša slovenská farma v Skalitom, ktorá bola osadená staršími veternými elektrárnami Vestas V39/500 kW, je už od-

Aj najväčšia nadácia na ochranu životného prostredia vo svete Greenpeace preferuje veterné turbíny.

stavená z prevádzky a pripravuje sa inštalácia nových elektrární.

Na Slovensku aj tak nefúka, resp. obec a jej obyvatelia by z toho nič nemali.

Slovenské veterné podmienky nepatria k špičkovým, ale sú dostatočne pre

prevádzku veterného parku s návratnosťou približne 12 rokov. Sú určite vhodnejšie ako má Maďarská republika, ktorá momentálne intenzívne začala budovať veterné parky (cca 110 MW). Veterný park je vždy prínosom pre obec, pretože sa podieľa na spolufinancovaní rozpočtu obce. Formy bývajú rôzne, od priamych mesačných dotácií a platieb za prenájom pozemkov až po verejné osvetlenie zdarma.

Veterná energetika je stratová, a preto je strata času sa s ňou vôbec zaoberať.

Zaujímavým kritériom pre OZE je tzv. energetická návratnosť. Toto kritérium sleduje, koľko energie treba vložiť do výroby a inštalácie zariadenia. Veterné elektrárne sú na tom veľmi dobre a ich energetická návratnosť sa pohybuje niekde medzi 6 – 12 mesiacmi podľa veternosti lokality kam sú inštalované. Pre porovnanie najhoršie sú na tom solárne kremíkové články (cca 72 mes.) a najlepšie jadrová energia.

Obavu o finančnú stratovosť projektu nepotrebuje preberať verejnosť, pretože detailnú finančnú analýzu vyžaduje aj investor, aj bankový ústav. Všetky ekonomické prepočty sa robia až na základe certifikovaného merania veternosti v danej lokalite. Meranie trvá najmenej 12 mesiacov, aby podchytilo všetky ročné obdobia. Následne je spresnené porovnaním s dlhodobými meraniami SHMÚ, aby sa posúdil aj konkrétny rok, či išlo o viac alebo menej veterný rok. V prípade, že projekt nevychádza návratný, určite investor nebude pokračovať v príprave fyzickej stavby.

Ničí sa poľnohospodárska pôda.

K zabratiu poľnohospodárskej pôdy dochádza bezprostredne pod pätkou stĺpa veternej elektrárne. Ďalšie zabratie pôdy zapríčiňuje potreba vybudovania prístupových ciest pre stavebné mechanizmy, prípadne údržbu. V niektorých prípadoch je možné prístupové cesty vytvárať ako dočasné a uviesť ich do pôvodného stavu po montáži zariadení. Aj keby sa prístupové cesty ponechali (štandardne), zabratie pôdy nebýva také vysoké, ako sa uvádza v médiách. Pasienky

a polia v pôdoryse, ktorý opíše natáčajúca sa vrtná, sa naďalej poľnohospodársky využívajú, aj keď sa majetkovo vyrovňávajú a zvyčajne zahŕňajú do prenájmu tiež. K skutočnému zabratiu pôdy stavbou dochádza v kruhu priemeru 8 – 12 m so stredom pod stĺpom veternej elektrárne. Ako sme už spomenuli v časti o hluku, hospodárskym zvieratám prítomnosť veternej elektrárne neprekáža a nebráni poľnohospodárskej výrobe.

Vzniká ujma na krajinom ráze a kazí sa turistický ruch.

Veterné elektrárne sú viditeľné zďaleka, pretože ide o pomerne vysoké stavby. Ich viditeľnosť pomenovávať ako „hyzdenie krajiny“ zvyknú spravidla ich odporcovia. Projektovanie naozaj vyžaduje cit. Krása asi nie je číselne merateľná, a preto tento argument je aj najsľabsší. Každý má právo na svoj vkus. Niektorí ľudia ich považujú za elegantné stavby. Napríklad v USA ich takto označilo 77 % ľudí, ktorí ich videli na vlastné oči. Je naozaj vecou individuálneho názoru, na ktorú stranu sa kto prikloní. Dnešná výška stožiarov dvojmegawatových strojov dosahuje 80 – 100 m po výšku osi turbíny. Za prijateľnejšie z pohľadu narušenia vzhľadu krajiny sa považuje menej väčších elektrární ako mnoho malých. Aj ekonomika viedla vývoj veterných elektrární týmto smerom. Tie najväčšie elektrárne (dnes už do 5 MW) vykazujú najlepší pomer cena/výkon. Samozrejme, sú miesta, kde ich inštalácia nie je vhodná. Neuvažuje sa s ich budovaním v prírodných rezerváciách, v blízkosti významných pamiatok či rekreačných stredísk. Niektoré rakúske obce si na základe veterných fariem vybudovali špecifický turistický ruch, kde sa im podarilo skombinovať návštevu veterného parku, náučnej exkurzie s ochutnávkou krajových vín a pod. Pri príprave projektu veternej farmy sa pripravuje počítačová vizualizácia, aby bolo možné ukázať plánované umiestnenie v krajine a aj z tohto pohľadu ho optimalizovať.

VE rušia TV a rádio.

Veterná elektrárň môže narušovať príjem elektromagnetických signálov vtedy, ak stojí priamo medzi vysielačom a prijímačom (anténou). Točivá časť vrtule môže spôsobovať striedavé zosilňovanie signálov, rovnako ako pohybujúce sa autá alebo vlaky. Tento problém je merateľný len v bezprostrednej blízkosti veternej elektrárne a je malý kvôli tomu, že lopatky sú takmer výlučne nekovové. Keďže veterné elektrárne sa nestavajú v blízkosti ľudských obydľí, ani diváci, ani poslucháči ho nemôžu postrehnúť. Sieti mobilných telefónov takisto nevdá.

Kto by chcel blikajúce slnko.

K stroboskopickému efektu môže dôjsť vtedy, ak elektrárň stojí medzi slnkom a pozorovateľom. Moderné veterné elektrárne vďaka tomu, že sú väčšie, sa otáčajú pomalšie, čím sa tento efekt čiastočne zmiernuje. Pri príprave projektu sa musí dodržať celkový počet hodín v roku, kedy by k takémuto efektu

mohlo dochádzať. Pokiaľ zahrnieme svit slnka, oblačnosť a meniaci sa smer vetra, takéto podmienky nastávajú približne 5 – 6 hodín v súčte za celý rok. Ďalšou možnosťou je elektrárne regulovať tak, že v čase, kedy by mohli obťažovať obyvateľov, sa na pár minút odstavia.

OZE nepotrebujeme, aj keby boli „bez vedľajších účinkov“.

Veterné elektrárne v Európe v roku 2008 vyprodukovali 142 000 000 kWh čistej elektriny, čím sa nespálilo palivo v hodnote približne 5,4 miliarda eur. Vyprodukované kWh predstavujú 4,2 % európskej spotreby. V prepočte na domácnosti ide o o pokrytie spotreby 35 miliónov domácností. Veterné elektrárne v Európe ušetrili 108 miliónov ton CO₂, čo sa dnes oceňuje na 2,4 miliarda eur alebo ako odobratie 50 miliónov áut z ciest, resp. je to 31 % z Kjótskeho záväzku EÚ15. Slovensko prispelo do európskej štatistiky svojimi inštalovanými 6 MW a produkciou 8 200 MWh, čím si nepokrylo ani desatinu percenta svojej vlastnej spotreby.

Európa dnes dováža 54 % energie a do roku 2030 sa očakáva až cca 70 %. Európska politika veternú energiu podporuje rovnako ako všetky obnoviteľné aj domáce zdroje. Veterná energetika zamestnáva v Európe 108 600 ľudí, aj keď treba povedať že 75 % miest je v Dánsku, kde je sústredená výroba zariadení.

Veterná energetika pomáha diverzifikovať zdroje. Je plánovaná európska vízia dosiahnuť 12 % výroby elektriny do roku 2012 a 20 % do roku 2020. Slovensko sa zaviazalo v prístupovej zmluve k EÚ k produkcii 16 % elektriny z obnoviteľných zdrojov, pravdepodobne sa mu to nepodarí.

Veterná energia na Slovensku má potenciál pokryť cca 2 % domácej spotreby a pravdepodobne nikdy neprekročí 4 %. Staršie odhady sa pohybovali niekde okolo inštalácie 600 MW, resp. očakávanej produkcie 600 GWh ročne.

Je štatisticky preukázané, že pred stavbou veternej farmy je oveľa väčší pomer ľudí hlasujúcich proti stavbe ako po jej spustení do prevádzky. Tento fenomén značne ovplyvňuje aj verejnú mienku, nakoľko Slovensko zostalo stále vo fáze „pred stavbou“ a žije z obáv a nie vlastných skúseností.

Zmena celosvetovej klímy predstavuje podstatne väčšie nebezpečenstvo pre ľudí a prírodu ako veterné elektrárne, ktoré v konečnom dôsledku nahrádzajú spaľovanie palív.

VE destabilizujú rozvodnú sieť a sú nežiaducimi zdrojmi.

Najčastejšou výčitkou je, že zdražujú cenu elektriny, lebo výkup energie z OZE je dotovaný pevnou výkupnou cenou. Dnes (2009) zatiaľ platí výkupná cena pre veternú energiu 8,464 eurocentu/kWh (2,55 Sk/kWh). V európskych štátoch je podobná. Zaujímavé je sledovať vplyv na cenu v štátoch, kde je penetrácia veternej energie oveľa vyššia, ako sa predpokladá u nás. Všeobecne sa zistilo, že podporou OZE ne-

stúpila cena elektriny v žiadnom štáte o viac ako 0,5 % a to aj tam, kde je podiel na výrobe elektrickej energie vyšší ako 10 %.

Úvahy o stabilite siete začínajú byť aktuálne, ak podiel na výrobe elektriny z veterných elektrární je vyšší ako 5 %. Slovensko vzhľadom na svoj potenciál túto hranicu nikdy nedosiahne. Moderné veterné farmy sú vybavené systémom SCADA, ktorý dovoľuje regulačnej autorite v prípade potreby aj vypínať veterné elektrárne za účelom udržania stability siete. Dá sa povedať, že moderné veterné elektrárne môžu stabilitu siete dokonca podporiť.

Veterná energia sa nedá predpovedať.

Veterná energia je závislá na počasí. S potrebou predpovedať očakávaný výkon veternej farmy sa vyvíjajú aj technické a počítačové prostriedky. Dnes vieme predpovedať výkon veternej farmy s presnosťou 15 % 36 hodín vopred a s presnosťou 19 % 72 hodín vopred. Tieto mnohohodinové intervaly poskytujú dostatočný priestor pre potrebnú reguláciu elektrární pracujúcich s fosílnymi palivami. Je pravdou, že v období, keď veterné elektrárne dodávajú elektrický prúd, je potrebné o rovnaké množstvo znížiť výkon ostatných elektrární pripojených do sústavy. Toto je jeden z dôvodov, prečo prevádzkovatelia klasických zdrojov nemajú dôvod podporovať obnoviteľné zdroje.

VE sú nespoľahlivé.

Toto tvrdenie nie je pravdivé, pokiaľ hovoríme o sériovo vyrábaných veterných elektrárnach popredných výrobcov (Vestas, Enercon, Siemens, GE Electric, Repover, Fuhrlander a podobne). Všetky z nich majú autodiagnostiku a sú dátovo napojené priamo k výrobcovi. V prípade náznamu akejkoľvek možnej poruchy systém toto detekuje a oznamuje on-line spojením na servisné stredisko. Je v záujme každého prevádzkovateľa využívať veternú elektráreň v bezchybnom stave v čo najväčší počet hodín v roku. Servisné prehliadky a údržba sa zvyčajne vykonávajú v štvrt alebo polročných intervaloch. Ak za nespoľahlivosť považujeme, že vietor nie je k dispozícii neustále, narážame na samotnú podstatu princípu veternej elektrárne. Jednoducho toto nikdy ani inak nebude a je to skutočne nevýhoda. Tešiť nás môže iba to, že je to nevyčerateľný zdroj. Nuž treba veternú energiu odoberať, keď nám ju „Matička príroda“ dáva.

Odmietanie alebo nadšenie?

Spýtajte sa sami seba, či by bolo naozaj správne zrušiť dopravu, zastreliť mačky, odmontovať všetky vedenia a zhodiť telekomunikačné veže a napokon zakázať veternú energetiku alebo radšej nájsť rozumný cit pre prírodu aj civilizáciu spolu. Skúsme k veternej energii pristupovať bez predsudkov a s citom k prírode.

Ing. Peter Štibraný

Slovenská asociácia pre veternú energiu

Veterné meranie v Babíne

V súčasnosti sa meria rýchlosť vetra na meriacom stožiar, ktorý sa nachádza v lokalite Osliská. Merania rýchlosti vetra končia koncom mesiaca november 2010. Potom nasleduje do konca januára 2011 vyhodnotenie výsledkov merania. Ak sa potvrdia dobré výsledky, firma SWWE pokračuje, ďalej v geologickom prieskume. Ak namerané hodnoty nebudú priaznivé, spoločnosť SWWE odstúpi od svojho projektu.

Výhody z veterných parkov pre obec Babín

Ak spoločnosť SWWE splní všetky potrebné náležitosti (merania, potvrdenia z príslušných úradov a inštitúcií a pod.) a dostane dotáciu finančných prostriedkov z EÚ, prístupy k samotnej realizácii veterných parkov. Tento proces môže s určitou trvaním trvať aj tri-štyri roky. Takže, žiadne haló, že sa ide hneď stavať.

Výhody pre obec Babín, ktoré budú riadnymi zmluvami zaručené:

- zdarma odber elektrickej energie pre verejné osvetlenie, Obec Babín tak z rozpočtu ušetrí viac ako 13 000 €, v roku 2009 sme za verejne osvetlenie energiu zaplatili sumu 13 066 €.
- Do obecného rozpočtu pôjde ročne z jednej veternej turbíny od 1000 do 3000 €, podľa výkonu veternej turbíny. Čiže, keď zoberieme priemerný výkon veternej turbíny, stredná hranica ceny z výkonu VE z trinástich veterných turbín, tak by si obec Babín každý rok prilepšila do rozpočtu sumou 26 000 €, (783 276,- Sk).
- ďalší príjem do obecného rozpočtu by šiel z poplatku za daň zo záberu pôdy a z nehnuteľnosti
- občanom, ktorí budú mať na svojej pôde veternú turbínu si môžu s investorom dohodnúť nájom, tak si môžu (aj tak na neobrábanej ploche) prilepšiť do rodinného rozpočtu po dobu tridsať rokov.
- Pri veterných elektrárnach sa zamestnávajú na dobu tridsať rokov traja pracovníci, ktorých právo vybrať bude mať obec Babín, nie investor! Títo pracovníci budú vykonávať kontrolu a údržbu veterných elektrární, kosenie trávnik okolo nich, údržba prístupových ciest, stráženie.
- Popri veterných elektrárnach vzniknú turistické centrá ako zjazdovka prístupná s lanovkovou sedačkou, bobová dráha, výhľadková veterná turbína, penzión s reštauráciou, parkovisko pre návštevníkov a cyklotrasy.
- O zamestnaní občanov do rekreačného strediska bude rozhodovať obec Babín, nie spoločnosť SWWE! Čo sa týka zamestnania ľudí v rekreačnom stredisku a v dome dôchodcov, podľa projektu sa počíta s cca 40 ľuďmi, o ktorých rozhodne vedenie obce Babín!

Všetky zmluvy a podmienky ohľadom výstavby Veterných parkov, ziskov pre obec ako aj ďalšie prínosy ohľadom zamestnania občanov a využitia energie z veterných elektrární, budú riadne zapísané a nezpochybniteľné investorom!

Stop ťažbe uránu na Slovensku!

Zámery zahraničných investorov ťažiť urán v blízkosti slovenských miest narazili na ostrý nesúhlas verejnosti. Petíciu Stop uránu na Slovensku podpísalo počas dvoch rokov viac ako 90 000 občanov, zastupiteľstvá dotknutých miest a obcí schválili svoje nesúhlasné stanoviská.

Aby sa podarilo ťažobné spoločnosti zastaviť, je treba, aby sa rizikom ťažby uránu začali zaoberať aj centrálné orgány. Politické špičky nemôžu prehliadať ohrozenie zdravia a životného prostredia podstatnej časti obyvateľov Slovenskej republiky. Na to, aby sa Národná rada musela petíciou zaoberať, je potrebné zhromaždiť 100 000 podpisov. Potrebujeme však Vašu pomoc.

Organizácie **Greenpeace** a **Priatel'ia Zeme – SPZ**, občianske združenia **Sosna** a **Brečtan** sa prípadu systematicky venujú. Sme presvedčení, že ťažba uránu súkromnou zahraničnou firmou nemôže vyvážiť de-

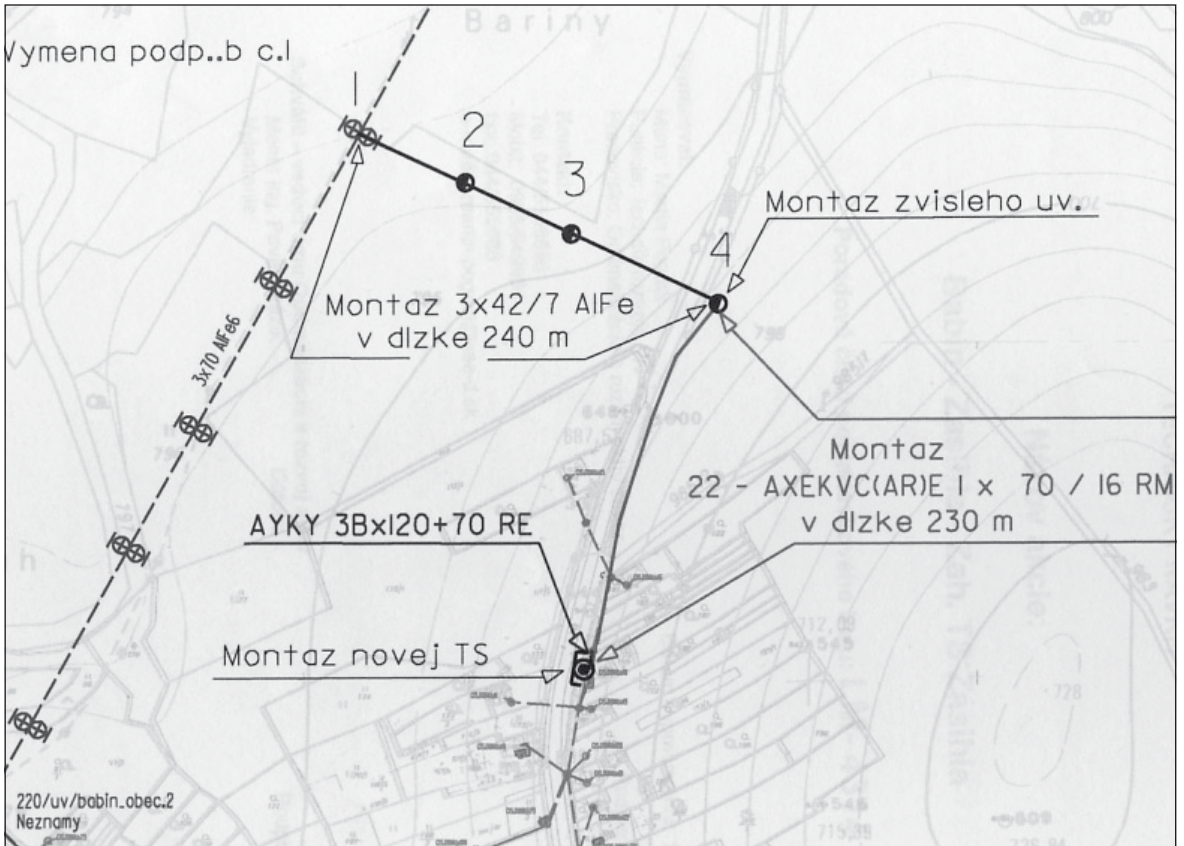
vastáciu cenných prírodných oblastí a riziká, ktoré by nevyhnutne spôsobila. Naším spoločným cieľom je ťažbu uránu a devastácii Slovenska zabrániť.

Realizácia projektov v obci Babín KANALIZÁCIA, ZA KOSTOL

Obec Babín podala na enviromentálny fond projekt na realizáciu kanalizácie. Z enviromentálneho fondu dostala 60 000 €, 3000 € vlastné zdroje z ktorých sa vybuduje kanalizácia o dĺžke cca 160 m. Výstavba tejto kanalizácie sa už začína realizovať.

NOVÁ TRAFOSTANICA, POSILNENIE EL. SIETE-ZASIHLA

Na základe sťažností občanov v lokalite Zasihla a niekoľkých meraní elektromerov v tejto lokalite, vypracovali SSE Liptovský Mikuláš dňa 3.9.2010, technický návrh posilnenia elektrickej siete novou trafostanicou. Okrem novej trafostanice (taká ako pri č.d. 318), ktorá bude umiestnená v blízkosti kapličky, bude aj nové vedenie z vysokého napätia do novej trafostanice o dĺžke 470 m (viď mapa) Stavba sa bude realizovať na jar roku 2011.

STANICA PRE MOBILNÚ SIETŔ ORANGE

Spoločnosť Orange Slovensko a.s. Bratislava v týchto dňoch buduje v obci Babín na ocelovom stožiaru pri MKS základňovú stanicu GSM. Toto miesto, spoločnosť Orange Slovensko a.s. Bratislava, vybrala ako najvýhodnejšie miesto z hľadiska pokrytia čo najväčšieho územia. Samotné umiestnenie základňovej stanice, bude vo výške 26 m, kde budú na nej tri smerové sektory, ktoré sa nasmerujú na tri svetové strany. Západ, Sever a Východ. Toto pokrytie pre mobilné telefóny a internet bude inštalované systémom GSM 900 MHz. Tým sa zlepší kvalitnejšie prijímanie GSM signálu v obci Babín a jeho okolí.

*** SPOLOČENSKÉ PODUJATIA ***

Deň obce Babín

Dňa 4.7.2010 o 14.00 hod. sa v športovom areály OŠK Babín, uskutočnil kultúrno-spoločenský program pre celú dedinu. Niesol názov Deň obce Babín. O 14. hodine popoludní po príhovore starostu obce p. Milana Matysa, začal kultúrno-spoločenský program na vybudovanom pódiu. Ten bol situovaný v priestoroch športového areálu OŠK Babín.

V programe účinkovala Dychová hudba Kýčera z Lokce, k nej sa pridalo účinkovanie domácej Folklornej skupiny Babín. Tá sa prezentovala so zvykoslovným programom Kyčkanie, holenie v rebríku s ľudovými tancami. Pekné vystúpenie absolvovali aj tri tanečné skupiny a to No price s Majaou z Vavrečky a Harlekýn z Nižnej. Na koniec kultúrneho programu si prišli na svoje milovníci populárnej hudby v podaní Oravského repete spod hradu. Vo večerných hodinách do tanca hrala živá hudba pod vedením p. Jozefa Surovjaka. Počas tejto akcie boli aj atrakcie pre deti a mládež v podobe dvoch lunaparkov a jednej trambolíny. Taktiež sa počas Dňa obce Babín, prezentovalo svojou tvorbou ľudové remeselníctvo na dvoch stánkoch. Popri občerstvení mali možnosť občania obce Babín sa aj športovo vyžiť na futbalovom ihrisku, kde si zmerali svoje sily registrovaní hráči OŠK Babín s veteránmi futbalového klubu TJ SLOVAN Babín.

Folklorňa skupina z Babína má ďalší festivalový ročník úspešne za sebou

Prvé účinkovanie na festivaloch tohto roka, FS z Babína absolvovala dňa 4. júla na domácej pôde v Babíne. Tam sa na dni obce Babín predstavila trikrát s dvoma zvykosloviami: „Kyčkanie a holenie v rebríku“, a jednou tanečnou choreografiou. 10. júla už FS z Babína predstavila svoje účinkovanie vo Veličnej, kde sa konali XIII. Folklorne slávnosti Dolnej Oravy. Tam sa predstavila s programom holenie v rebríku. 18. júla zamierilo vystúpenie FS Babín do Malatinej,

kde sa konali X. Bačovské dni. Tam mala úspešné účinkovanie z valašskou tematikou „Hradenie košiar“. Predposledné účinkovanie na festivaloch FS z Babína zažila 1.8. v Dlhej nad Oravou, kde sa predstavila s dvoma programami. Tam, predviedla svadobné zvykoslovie: „Kyčkanie“ a „holenie v rebríku, ktoré sa divákovi veľmi páčilo“. Posledné účinkovanie FS Babín, na tohtoročných festivaloch sa udialo 7. 8. na XXXV. Podroháčskych folklórnych slávnostiach v Zuberici. Konkrétne v skanzene drevenej dediny, kde sa FS Babín predstavila so svadobným zvykosloviem: „Kyčkanie“. Tam veľký počet návštevníkov zažil smiech aj plač z pekného a dojímavého vystúpenia FS Babín.

FS z Babína ďakuje sponzorom, ktorí prispeli akoukoľvek formou na zrealizovanie horešpomenutých vystúpení:

Obec Babín, Family Terézia a Margita Nuttové, Richard Orčík, Oľga Kubasová.

FS z Babína v zložení:

muzikanti: Štefan Gábor, Radoslav Papán - harmonika, Michaela Stroková - husle

starejšie ženy: Mária Kurčinová, Mária Babinská, Emília Adamicová, Oľga Kubasová, Štefánia Nuttová

starejší muži: František Jurký, Ján Gábor, Vladimír Adamica

mladé dievčatá: Lýdia Hutirová, Michaela Babinská, Mariana Špitáľová, Radoslava Rošťáková, Monika Adamicová, Anna Babinská, Frederika Rošťáková, Ivana Záňová, Katarína Frančáková, Magdaléna Mikulášová

chlapci: Marek Majda, Marek Adamica

deti: Matej Šalata, Barbora Rošťáková, Ema Matysová

90. rokov

Dňa 11. augusta p. Cecília Adamicová oslávila svoje životné jubileum 90. rokov.

Narodila sa v rodine gazdu Jána a Terézie Škuntových. Pochádza z troch detí (Cecília, Pavlína a Ondrej).

Vydala sa v roku 1940 za Františka Adamicu miestneho roľníka. Pracovala na gazdovstve a na hospodárskom dvore. S manželom vychovala tri dcéry, ktoré jej priviedli na svet 9 vnúčat a tie 17 pravnúčat. Pokiaľ vládze rada vyšívava ako šatky, obrusy, sem tam aj hačkuje a rada si prečíta nejakú knižku. Po gratulácii od starostu obce Babín Milana Matysa sa oslávenkyňa zväčnila svojim podpisom do dvadsať ročnej pamätnej knihy. Obec Babín jej popriala čo najdlhšie zdravie a veľa síl do životného jubilea 100 rokov.

IX. Rezbársky plenér: „Návraty k Siváňovcom“

Od 18. augusta do 22. augusta 2010 prebiehalo pred Galériou ľudového rezbárstva Babín, rezbárske sympóziu ľudových tvorcov. Tento rok prijali pozvanie títo ľudový rezbári, ktorý stvorili krásne diela: Ján Podsklan-Čadca-žobrák, Stanislav Ondřík-Tvrdošínopitý kúpač, Róbert Veselý-Podbiel-preskakovanie vatry, Ján Špuler - Bobrov-zakáľačka, Juraj Šinál - Medzibrodie nad Oravou-trasenie plotov, Ludmila Ďubeková- Rabča-ovca Lýza, sestry Barbora a Ester Bublákovej z Rabčíc -babky klebetnice a Tibor Lešš - Močenok / Šaľa /-pastier s ovcou. Témou tohtoročného rezbárskeho plenéra boli Zvyky ľudového kalendárneho roku. Dňa 22. augusta o 13.00 hod. sa slávnostne v galérii ľudového rezbárstva rozšírila expozícia od týchto tvorcov. V súčasnosti má Galéria ľudového rezbárstva 79 drevených ľudových plastiek od 30 tvorcov, ktorý pochádzajú zo Slovenska, Poľska a Českej republiky. Toto sympóziu ľudových tvorcov organizuje každý rok Obec Babín, Miestne kultúrne stredisko v Babíne a Oravské kultúrne Stredisko v Dolnom Kubíne. Popri tomto ročníku rezbárskeho plenéra: „Ná-

vraty k Siváňovcom“, zorganizovalo občianske združenie: ORAVA FÉNIX: sprievodne podujatia pre deti pod názvom: Babínska stružinka, kde v dňoch od 19. 8. do 20. 8. 80 detí tvorilo do dreva, kameňa, papiera rôznymi umeleckými technikami. Tak ako ich diela tak aj diela ľudových rezbárov obohatili Galériu ľudového rezbárstva o nádherné diela, ktoré sú pre verejnosť kedykoľvek prístupné.

Koncert súrodencov Jendruchovcov

18. septembra, večer o 17.30 sa v rím.-kat. kostole Babín, uskutočnil hodinový koncert súrodencov Jendruchovcov. V takmer zaplnenom kostole si zúčastnení občania vypočuli krásne sväté aj modernejšie melódie v podaní ôsmych súrodencov Jendruchovcov z Bratislavy. Táto hudobne založená rodina cestuje a účinkuje po celej Európe, ba dokonca zavítala aj do krajín mimo Európy. Okrem krásnych piesní si mali možnosť obšania zakúpiť na pamiatku CD nosič s ich piesňami. Tento koncert zorganizovala Obec Babín, obecné zastupiteľstvo, f. STAVPOČ Klin a poďakovanie patrí aj farskému úradu v Babíne za poskytnutie priestorov pre koncert.

*** Zo života školy ***

Nový školský rok 2010/2011 sa začal s minimálnymi obmedzeniami v rámci rekonštrukcie a prístavby ZŠ, 2. septembra 2010. Tradične po svätej omši, ktorú celebroid vdp. Pavol Garaj sa žiaci presunuli do kultúrneho domu, kde boli starostom obce Babín a pedagogickými pracovníkmi srdečne privítaní a obznamení s novým školským rokom.

Prvý týždeň školského vyučovania bol trochu obmedzený v rámci rekonštrukcie a prístavby ZŠ, ale už ďalšie týždne sa vyučovalo bez obmedzenia všetkých deväť ročníkov v jednej budove.

20. septembra sa žiaci dočkali aj nového nábytku (lavice, stoličky). Novinkou v tomto novom školskom roku je, že sa začína vyučovanie o 07.30 hod. Osadenie pedagogických pracovníkov v novom školskom roku 2010/2011:

Riaditeľ ZŠ s MŠ Babín: Mgr. Juraj Kubas, zástupkyňa riaditeľa ZŠ: PaedDr. Anna Kurčinová, triedny učiteľia: 1. ročník - PaedDr. Daniela Kotúľová, 2. ročník - Mgr. Katarína Farská, 3. ročník - PaedDr. Anežka Klokočíková, 4. ročník - PaedDr. Mária Horvátová, 5. ročník - Mgr. Viera Trabalíková, 6. ročník - PaedDr. Tatiana Múdra, 7. ročník - PaedDr. Anna Greššová, 8. ročník - Mgr. Anna Dendisová, 9. ročník - Ing. Gabriela Baľáková, Výchovný poradca - Mgr. Žaneta Hrbková, správca internetových sietí - Ing. Stanislav Šalata, školský klub - Mgr. Helena Dopaterová, zástupkyňa riaditeľa školy pre MŠ - Mgr. Katarína Bukovská, pedagogickí pracovníci MŠ - Mgr. Michaela Kormanáková, Ľubica Kubaláková.

Materská škola prešla rekonštrukciou okien, dverí a vonkajšej fasády. Po zriadení všetkých deväť tried v ZŠ sa tak uvoľnili priestory pre väčší počet detí navštevujúcich materskú školu.

Počas letných prázdnin, sa okrem žiakov ZŠ Babín, zúčastnili pomocných čistiach prác pri rekonštrukcii školy, aj rodičia žiakov. Tí boli aj počas otvorenia školského roka riaditeľom školy Mgr. Jurajom Kubasom obdarení malým darčekom a bolo im vyslovené poďakovanie za ich pomoc (Zuzana Juričáková, Katarína Fuckuláková).

Deti z Detského divadelného súboru Úsmev z Babína sa tento rok opäť zúčastnili Artystycznego lata u Kossaków v poľskej obci Gorki Wielkie v termíne od 2. – 5. augusta 2010.

Tento rok sme náš pobyt predžili o jeden deň aj kvôli tomu, že sme ponúkli divákovi hneď tri predstavenia. Program bol rozdelený na dva dni. V utorok večer sme sa predstavili s divadlom poézie Diera do sveta a Zrkadlo, s ktorými sme sa úspešne prezentovali aj na 56. Hviezdoslavovom Kubíne. Nasledujúci deň sme divákov potešili s inscenáciou Luskáčik.

Pre deti boli pripravené mnohé ďalšie aktivity, či už maľovanie na veľké plátno, rôzne hry alebo tvorenie maxibublín. Úspešné boli aj tvorivé divadelné dielne, kde si deti samé vyskúšali úlohu režiséra, dramaturga či scénografa. Program bol spestrený aj návštevou v miestnom františkánskom kostole spojeného s prednáškou o živote sv. Františka.

Samozrejme, ani tento pobyt by nemohol byť zrealizovaný bez pomoci sponzorov z našej obce.

V dňoch 18. a 19. septembra sa nielen pre divadelníkov uskutočnila tvorivá tanečná dielňa pod vedením lektorky Zuzany Hajkovej, riaditeľky štúdia tanca v Banskej Bystrici. Počas týchto dvoch dní sa naučili dve choreografie založené na práci vo dvojici a tanečnom výraze.

Z histórie obce Babín (časť 10)

Obec v 18. storočí

POVSTANIE

FRANTIŠKA RÁKOCIHO II

Po porážke Turkov Habsburgovci začali bojovať o španielske dedičstvo. Situáciu využil šarišský župan, nevlastný syn Tokoliho, František Rákoci II, ktorý už v roku 1700 ušiel do Poľska, kde pripravoval nové povstanie. V júni 1703 prekročil s kurucmi severnú hranicu Uhorska a vtiahol na Slovensko. Jeho povstanie našlo podporu najskôr u šľachty. Poddaným Rákoci sľuboval za účasť v jeho vojsku oslobodenie od všetkých poddanských povinností, našiel preto podporu i u sedliakov. V roku 1704 dokonca vyhlásil Tótimpérium, čiže Slovenské impérium. V roku 1705 zvolal do Sečian kurucký snem, kde ho stavy zvolili za knieža.

DOVOZ SOLI Z POLSKA

Z poľskej Vieličky a Bochne neďaleko Krakova sa oddávna vozila soľ do tvrdošínskeho soľného skladu, odkiaľ sa na pltiach odvážala dolu Váhom. V roku 1702 boli ako dovozcovia soli evidovaní traja dovozcovia z Babína: Ján Gordič, Pavol a Ondrej Šefčíkovci.

ROZDELENIE KOSTOLOV

Po vypuknutí Rákociho povstania v roku 1703 zasadala v Sečanoch komisia, ktorá ro-

František Rákoci II.

kovala o rozdelení kostolov a fár medzi katolíkov a evanjelikov. V lokčianskej farnosti počet katolíkov bol šesťkrát vyšší ako evanjelikov, preto fara v Lokci ostala katolícka a filiálny kostol v Hruštíne prideliť evanjelikom zo všetkých obcí, ktoré patrili k lokčianskej farnosti. Kostol v Babíne ostal filiálkou katolíckej lokčianskej farnosti. Katolíci preto mali svoj kostol v Babíne, evanjelici v Hruštíne. V Hruštíne vznikla aj evanjelická škola, v ktorej vyučoval rektor. Nezistilo sa, či babínske deti chodili do farskej školy v Lokci alebo do evanjelickej v Hruštíne. Tento stav trval do skončenia Rákociho povstania v roku 1711, keď sa pomery vrátili do stavu pred rokom 1703 a hruštínsky kostol ostal opäť katolícky.

SATMÁRSKY MIER

Pre nedostatok finančných zdrojov pre vojsko už v roku 1706 Rákoci určil poddaným nové dane, jeho povstanie preto stratilo popularitu u poddanstva. Cisárske vojsko vedené generálom Sigbertom Heisterom od roku 1708 začalo postupne vytláčať povstalcov z územia Slovenska. Vo februári 1711 ušiel Rákoci do Poľska a povstanie sa skončilo mierom, uzavretým v Satu Mare v apríli 1711 (podľa toho sa niekedy nazýva aj satmárskym mierom).

SÚPIS Z ROKU 1712

Z pohrôm, ktoré sa odohrávali koncom 17. a začiatkom 18. storočia, sa celé Slovensko, i dedina Babín spamätávali veľmi ťažko. Po skončení Rákociho povstania bol spísaný nový súpis Oravského panstva.

V roku 1712 nebola v Babíne osídlená jedna osmina šoltýstva. Ani jedna sedliacka raľa nebola osídlená úplne, ale len čiastočne, pritom počet rálí sa zredukoval na tri. Namiesto niekdajších sedem a pol sedliackej rale sa v súpise uvádzali okrem šoltýskej len tri: Olexova raľa bola osídlená len z jednej štvrtiny, Škihrova z polovice a Kmeťova z troch osmín. Spolu obhospodarovali pole, na ktoré sa vysiaholo 20 kubulov osiva. Panskí úradníci vyrubili obci daň z dvoch rálí.

ŠPORT

Do futbalového ročníka 2010/2011 nastúpili všetký tri mužstvá (Dospelí, dorast a starší žiaci), ktorí našu obec počas jesennej futbalovej časti, dobre reprezentovali.

Futbal, umiestnenie našich mužstiev po jesenných zápasoch:

Dospelí, III. trieda:

1	Vasíľov	9	8	1	0	33 : 8	25
2	Beňadovo	9	6	1	2	27 : 16	19
3	Babín	9	6	1	2	18 : 9	19
4	Zázrivá	9	5	2	2	20 : 8	17
5	Istebné	9	4	2	3	25 : 9	14
6	Mútne	9	4	1	4	21 : 21	13
7	Vítanová	9	3	1	5	15 : 21	10
8	Krušetnica	9	2	0	7	9 : 29	6
9	Ťapešovo	9	1	1	7	15 : 31	4
10	Pribiš	9	1	0	8	3 : 34	3

Dorast, II. trieda:

1	Breza	8	7	0	1	33 : 8	21
2	Brezovica	9	6	1	2	35 : 12	19
3	Babín	9	5	2	2	31 : 13	17
4	Or.Podzámok	9	5	1	3	24 : 29	16
5	Mútne	9	4	2	3	31 : 23	14
6	Podbiel	9	4	0	5	10 : 24	12
7	Kraľovany	9	2	2	5	12 : 21	8
8	Nižná	8	1	4	3	8 : 17	7
9	Rabčice	9	2	1	6	9 : 23	7
10	Žaškov	9	1	1	7	6 : 29	4

Starší žiaci, II. trieda:

1	Bobrov	6	5	0	1	27 : 6	15
2	Novoť	6	5	0	1	21 : 10	15
3	Rabčice	6	3	2	1	12 : 5	11
4	Beňadovo	6	3	1	2	14 : 14	10
5	Babín	6	3	0	3	8 : 9	9
6	Krivá	6	2	1	3	11 : 11	7
7	Podbiel	6	1	0	5	5 : 21	3
8	Bziny	6	0	0	6	3 : 25	0

ŠPORTOVÝ DEŇ

Obec Babín, Miestne kultúrne Stredisko v Babíne, Obecný športový klub Babín a Oravské kultúrne stredisko v Dolnom Kubíne zorganizovali 29. augusta v športovom areály OŠK Babín športový deň.

Program začal o 12.00 hod. futbalovým zápasom starší žiaci Babín proti mužstvo žiakov z Novoti. Aj keď žiačikovia prehrali 0:2, nestrácali chuť na pekný futbalový zápas.

O 13.00 hod. začal V. ročník atletických pretekov, ktorých sa zúčastnilo 29 súťažiacich v siedmych vekových kategóriách. Súťažiaci bežali po vopred vyznačenej trati, ktorá mala dĺžku cca 120 m.

O 13.30 sa na veľkom futbalovom ihrisku uskutočnil futbalový zápas dorastencov mužstiev OŠK Babín - Or. Podzámok, z tohto zápasu vyšlo víťazne mužstvo OŠK Babín. Nad svojim súperom vyhralo prekvapivo 5:1, góľmanmi boli Adamica, Kurčina, Hojo, Vražák a Genšor.

15.00 hodina uviedlo do činnosti vyhodnotenie výsledkov V. atletických pretekov.

- kategória deti do 6 rokov, beh na 120 m :

1. Rebeka Kurčinová čas 32 se. 19 st., 2. Peter Babinský 35:48, 3. Tatiana Matejčíková 35:52

- kategória mladší žiaci, beh na 240 m:

1. Maroš Ľuba 1:08, 2. Milan Fuckulák 1:12, 3. Peter Paľovčík 1:16

- kategória mladšie žiačky, beh na 240 m:

1. Kristína Matejčíková 1:17, 2. Júlia Mikulášová 1:43, 3. Katarína Radzová 1:52

- kategória starší žiaci, beh na 240 m:

1. Jaroslav Kormaňák 1:04, 2. Jakub Babinský 1:06, 3. Marián Ľuba 1:08

- kategória staršie žiačky, beh na 240 m:

1. Jana Tarabová 1:01, 2. Patrícia Orčíková 1:02, 3. Simona Tarabová 1:03

- kategória muži, beh na 360 m:

1. Štefan Kurčina 1:38, 2. Štefan Bugan 1:40, 3. Jozef Matejčík 1:41

- kategória ženy, beh na 240 m:

1. Viera Kurčinová 1:24, 2. Mgr. Žaneta Hrbková 1:27, 3. Jana Lastovková 1:34

- najstarší účastník atletických pretekov:

Štefan Bugan 44 rokov

- najmladší účastníci pretekov:

Igor Orčík a Dávid Kurčina 5 rokov

Po vyhodnotení atletických pretekov nasledoval o 16.00 hod. futbalový zápas dospelých, Babín ver-
sus Vitanová. Mužstvo OŠK Babín svojou kvalitnou
hrou potvrdilo víťazstvo nad súperom výsledkom 3:1,
kde excelovali strelci ako František Slameník, Stani-
slav Pafo a Marek Bugan.

Počas športového dňa mali deti možnosť zajazdiť
si na štyroch lunaparkoch ako trampolína, Hali Gali,
detská manéž a malý reťazkový kolotoč.

Celú športovú akciu okrem organizovaných inštitú-
cii podporila aj Kaviareň POHODA Monika, Ján Jani-
džárovci a Petrovi Flaschovi majiteľovi Lunaparku
z Považského Chlmca.

MKS Babín

Podujatia na október • november • december 2010

- 07.10. výchovný koncert (ZŠ)
- 13.10. Predaj textilu (f. Krišica)
- 18.10. Predaj textilu (f. Atrex)
- 28.10. Predaj textilu (f. Atrex)
- 29.10. DEŇ DOCHODCOV
- 06.11. Koncert skupiny Helenine oči (Dj DISMAN)
- 07.11. TALENTÁRIUM
- 08.11. Predaj textilu (f. Mitex)
- 16.11. Predaj textilu (f. Krišica)
- 20.11. Svadobná veselica
- 23.11. Predaj textilu (f. Atrex)
- 27.11. Komunálne voľby starostu obce
a poslancov do obecného zastupiteľstva
- 05.12. PROGRAM KU SV. MIKULÁŠOVI
- 07.12. Predaj textilu (f. Juma)
- 12.12. V. BETLEHEMSKE VIANOCE
- 13.12. predaj textilu (f. Rybárik)
- 21.12. predaj textilu (f. Atrex)
- 29.12. VIANOČNÝ STOLNOTENYSOVÝ TURNAJ

Jubilanti za obdobie JÚL, AUGUST, SEPTEMBER

60 rokov Helena Siváňová

65 rokov Mária Bohucká
Anna Jurkyová

70 rokov Terézia Líšková
František Babinský

75 rokov Ján Adamica
Ján Gábor

80 rokov Terézia Kuklová

85 rokov Genoefa Lubová

90 rokov Cecília Adamicová

Narodení

27.07. Ludovít Janík

13.08. Tamara Šilláková

Odhlásení

Miroslav Michalčík (Vranov nad Top-
lou)

Róbert Verný (Stará Bystrica)

Prihlásení

Ing. Miroslav Štábla, Alena Štáblo-
vá a Radko Štábla (Dolný Kubín)

Zomreli

12.07. Mária Somorčíková (87 r.)

19.07. Terézia Babinská (59 r.)

20.07. Jaroslav Babinský (47 r.)

25.07. Margita Kurčinová (70 r.)

28.07. Mária Juričáková (89 r.)